

Тема: Узагальнення та систематизація вивченого протягом року матеріалу

Мета: підведення підсумків вивчення зарубіжної літератури; систематизація здобутих знань; виховання інтересу до світового мистецького процесу, естетичного смаку

Тип уроку: заочна подорож

Підготовка до уроку: створення виставки ілюстрацій, творчих робіт, виразного читання улюблених віршів, рефератів кращих творів учні отримують завдання підготувати твір – відгук

Обладнання: портрети письменників, наочність, використовується протягом року.

Структура уроку

1. Вступне слово вчителя (підготовка до сприйняття мети).
2. Оголошення теми, мети, епіграфа уроку.
3. Заочна подорож (актуалізація і систематизація набутих знань, умінь і навичок).
4. Поетична пауза.
5. Підведення підсумків уроку.

Хід уроку

1. Сьогоднішній урок я розпочну з того ж питання, яке вже звучало на початку нашого знайомства. Що таке література? Чому зарубіжна література – особливий предмет?

(Учні відповідають)

Порівнюючи ваші сьогоднішні відповіді із тими, які звучали раніше, легко побачити, що світогляд їхніх авторів різний та й самі вони майже зовсім інші люди – розумніші, зі сформованою особистісною позицією.

Ви стали не тільки дорослими людьми, а й досвідченими, вмілими читачами.

Згадайте, скільки ви прочитали художніх творів, наукових статей, написали конспектів, творів, відгуків, вивчили віршів, склали планів, зробили характеристик, на скільки запитань дали відповідь ... Чи правомірним буде твердження, що оцінка всьому цьому – тільки певний бал?

Якою б не була відповідь, незаперечним є факт, що у вас була можливість спілкуватися із кращими творами світового мистецтва, причому не лише літератури.

Ніхто не знає, як складеться доля кожного і чи буде ще колись у вас можливість такого безпосереднього спілкування із мистецтвом надалі. Але сьогодні, на останньому шкільному уроці, давайте згадаємо наших “давніх знайомих”.

2. Я запрошую вас в уявну подорож по музею зарубіжної літератури. Хочеться, щоб ви були не пасивними споглядачами експонатів, а використовували свою ерудицію, вміння літературознавців, почуття гумору, багатий словниковий запас, широту світогляду й глибину емоційного сприйняття, які ви, безперечно, маєте.

3. Зал перший : “Зарубіжна література у цифрах і фактах”

- Як ви думаєте, скільки творів літератури у програмі 10 – 11 класів?

- Згадайте найдовший твір. (Звичайно ж, “Війна і мир” – приблизно 1200 сторінок.

) - А ви змогли б назвати найкоротший?

- Так, це одноіменний вірш В. Маяковського.

- “Найдавніший” твір, вивчений нами? (Стендаль, “Червоне і чорне”, 1830 р.)

- “Наймолодший”? (“Запах”, 1985 р.)

- У якому творі найбільша кількість героїв? (“Війна і мир”).

- Назвіть твори, де зовсім немає героїв.

Важко підрахувати, скільки часу витратив старшокласник, читаючи ці книги. Але однозначно, це був не втрачений час. Якби скласти всі ці книги, вийшла б гора. І ви

стали її підкорювачами, вступивши на вершину. З її висоти ви можете бачити другу половину 19 і 20 століття, складні лабіринти душ героїв, кохання і зраду, добро і справедливість, зародження і крах різних теорій. З цієї вершини ви йдете далі – у власне життя, пізнаючи вже свій власний світ, шукаючи свою власну дорогу.

Зал другий “Що написане пером, те... намалюєш і олівцем”

У нашій уявній подорожі ми перейшли до наступного залу, в якому розмішена виставка створених вами ілюстрацій. Читаючи твори, ми, звичайно, знаходимо у них описи зовнішності, природи, інтер'єрів, але уявляємо їх по-різному. До того ж, ілюстрації до творів, це не лише зображення того, що є у сюжеті, це й своєрідна фотографія душевного стану читача, його вражень.

Художники знайшлися й серед вас. Зараз вони представлять свої картини, розкажуть про те, чому враження від літературного твору мають на папері саме такий вигляд. (Представлення ілюстрацій).

Зал третій “Героїчні речі”

Експонати цього залу назвете ви самі. Уявіть, що на полицях і спеціальних підставках стоять речі, про які йшлося у тому чи іншому творі.

Отже, серед речей є:

1. Інструмент, гра на якому зачаровувала Григора Замзу – комаху (Скрипка)
2. До чого звертається ліричний герой вірша “Про доблесті, про подвиги, про славу”? (До портрета коханої)
3. За допомогою чого Чіпполо проводив свою виставу? (Нагайка)
4. Улюблений одяг Понтія Пілата (Білий плащ з кривавим підбоям)
5. Улюблені квіти Майстра (Троянди)
6. Винахід буфетника Сокова (Осетрина другої свіжості)
7. Ліки для недужих із новели “Стариган із крилами” (Пір'я ангела)
8. Предмет суперечки Логіка і Літнього Добродія (Котячі лапи і їх кількість)
9. Еквівалент справедливості у місті Гюлен (1 млн доларів)
10. Найпростіший постмодерністський спосіб стати улюбленцем світу (Пляшка із парфумами)

Зал четвертий: “Література і маскульт”

Специфічним явищем сучасної масової культури є спроби наблизити певні твори мистецтва до сучасника, надавши їм “модних” рис, актуальних деталей. Мова йде про так звані рімейки (явище настільки нетипове для нашої культури, що навіть слово іншомовне). Які, на вашу думку, твори можна переробити на сучасний лад? Що зміниться у їхній художній та естетичній вартісності? Чи згодні, що це можуть бути тільки пародії?

Природно, постає питання потрібності і актуальності класичної літератури. Для чого вона?

Якби у вас була можливість зняти фільм або поставити п'єсу, за мотивами прочитаних творів, то якою б афішею ви запрошували глядачів?

Як би ви стали видавцем, то як би ви оформили обкладинку чи суперобкладинку книги? Як би рекламували її.

(Учні демонструють і захищають свої проекти.)

4. Перш ніж перейти у наступний зал, зробимо невеличку перерву. Як часто у своєму буденному житті ми поспішаємо, запізнюємося, жаліємося на брак часу, робимо кілька справ одразу. І в недовгі хвилини відпочинку справжню розраду може дати поезія.

Думаю, що з курсу 10 – 11 класів ви вибрали щось, що стало вашим, особистим.

Звернімося до улюблених віршів ще раз.

(Учні, вчитель читають улюблені поезії.)

П'ятий зал “Застигле слово”

У ньому ми побачимо скульптурні композиції.

Яких тільки немає на світі скульптур і пам'ятників – поетам, музикантам, громадським діячам – людство завжди увіковічнювало своїх видатних людей, а також тварин, професії, літературних героїв, закоханих, футбольні м'ячі. Логічно було б спробувати створити пам'ятник літературному твору. Деякі проекти вже є навіть у нашому класі. (Демонстрація і захист проектів.)

Наступний “Зал таємниць” чомусь погано освітлений, і все в ньому таємниче і незвичайне. Знаходяться тут назви літературних творів. “А ви змогли б?” їх знайти і порохувати?

(Вчитель читає текст. Учні знаходять назви літературних творів. Назв 36)

“Зарубіжна література – це не просто “Поетичне мистецтво”, це “Пісня над піснями”, яка створюється, коли “Так тихо плаче серце”, і звучить, як “Реквієм”, або коли навпаки, “Іще горить в душі бажання”. “Послухайте!” її. Це “Осіння пісня” чи шелест “Листя трави”, це “Пісня про “Буревісника”, що кружляє над океаном, і його чують і “Старий і море”. “Легке дихання “ мистецтва створюють люди, і тому їм заздять боги – “Орфей. Евридіка. Гермес” ...

На “Мосту Мірабо”, під яким якраз пропливав “П'яний корабель”, зустрілись “Майстер і Маргарита”. Вони почали говорити не про кохання, а “Про доблесті, про подвиги, про славу”, потім вирушили у напрямку “Санта Крус”. Згодом на тому ж місці з'явилась “Дама з собачкою”. Вона вся була у “Червоному і чорному”. Її ледь не збив з ніг “Гобсек”, заглиблений у роздуми над проблемами “Війни і миру”. Ховаючись за ними стежив таємний агент – “Людина у футлярі”. Він не був впевнений у доцільності свого переслідування, адже той чоловік зовсім не був схожий на “Портрет Доріана Грея”, який був у кишені. Вести спостереження заважала “Незнайома” з “Гранатовим браслетом”. “Лілечко!” – кричали їй у слід “Матінка Кураж та її діти”. Всю цю метушню із вікна кав'ярні “Квіти зла” спостерігали “Маріо і чарівник”. Тихо грала “Скрипка Ротшильда”, надходила “Зимова ніч”, сходила “Різдвяна зірка”. Двоє за сусіднім столиком, ніби “Носороги”, принюхувалися до “Запахів”, що доносилися з кухні. “У всьому хочу я дійти самої суті,” – сумно сказав після недовгого мовчання Маріо. “Що ж, це можливо. Але тоді треба пройти “Перевтілення”, - неголосно відповів чарівник”.

Ось і прийшли ми до останнього залу в нашому уявному музеї.

У ньому тільки книга відгуків. Сподіваюсь, ви залишите у ній свої враження про літературу, твори, уроки зарубіжної літератури.

(Учні читають відгуки.)

5. Перегорнуто останню сторінку підручника, написано останній конспект. Закінчилася література – навчальний предмет. Та література на цьому не завершується. Адже залишилися непрочитаними ще стільки творів, та навіть і вже знайомі через кілька років будуть сприйматися зовсім по-іншому. Можливо, найкращий твір ще пишеться для вас, можливо, ви самі станете автором...

Домашнє завдання

Повторення вивченого за рік